

Anuncis de moda, criatures i titelles

written by Eulàlia Lledó | 17 de desembre de 2017

Vaig anar a unes jornades a Jaén i vaig tenir la sort de veure un curt [vídeo de la directora Yolanda Domínguez, titulat *Niños vs. Moda*](#). No els requi «perdre» els menys de cinc minuts que dura perquè val molt la pena veure'l.

[L'artista va demanar a un grup de nenes i nens de 8 anys que descrivissin una sèrie de fotos d'anuncis de moda;](#) protagonitzats bé per dones, bé per homes. Els comentaris de les criatures –nets i innocents– són d'una lògica inapel·lable, un mirall que mostra la violència i la desigualtat en el tractament d'homes i de dones en aquest àmbit i en la publicitat en general. Despullen els encoberts missatges del món de la moda, que ben mirada no té ni un pèl de luxós *glamour* i incideixen en el despropòsit que és no denunciar-los.

Corprèn veure com –sense cap prejudici i amb un punt d'estranyesa– veuen en el primer anunci femení una dona espantada, sola, que passa gana (és una constant que les percebin famèliques), malalta, a qui cal una farmaciola i a qui s'hauria d'acollir una temporada perquè es refés; potser pobra, potser borrarxa; fins i tot precisen i amb raó que té un braç dislocat. En el primer anunci d'homes, hi veuen herois, possiblement universitaris; o uns espies, potser de l'FBI; en tot cas, remarquen que se'ls veu feliços. (Interessant: en cap dels anuncis femenins identifiquen les dones amb una professió; en els masculins, sí.)

Em va entristir doblement. D'una banda, pel galdós, violent i perillós retrat del discurs del món de la moda que posa de manifest, t'esclata als morros, però que tanta gent veu com a «normal». D'altra banda, pel que fem a les criatures; en què

les convertim. De quina manera les acostumem a la violència i les ensinistrem en la desigualtat.

Vaig recordar una funció de titelles que vaig veure fa uns anys. El protagonista interactuava sempre a garrotades amb diferents personatges o coses. Primera lliçó: sí, la violència s'aprèn. Al llarg de la funció va sortir esporàdicament un únic personatge femení adult i les úniques exclamacions que va arrencar al protagonista van ser: «iguapa, guapa!». Segona lliçó: sí, els estereotips sobre el que s'ha de valorar en les dones i se n'espera, s'inculquen. Com que tot pot empitjorat, ho va fer i, de tant en tant, el protagonista feia una incursió cap a l'entreuix de la dona: li mirava les calces per sota les faldilles i feia exagerats i alegres escarafalls (i la trobava encara més guapa).

Cap dels tres nens que mirava la funció entenia per què ho feia: eren encara massa petits, encara no havien entrat en una determinada complicitat mascle, en els rudiments d'un cert tracte a les dones. Cap adult o cap altre nen amb qui ineluctablement es relacionaran no els havia ensenyat encara que aixecar les faldilles a una dona, a una nena, és una cosa la mar de graciosa, i que han de riure i celebrar-ho perquè fa «gran» (encara que no ho entenguin).

Se m'encongia el cor de pensar que era molt possible que els tres nens que miraven la funció amb innocència expectant, aprendrien en el futur que furgar sota les faldilles de les nenes, de les dones, és divertidíssim (encara que potser no els agradi fer-ho). Pel que fa a les nenes, el missatge i l'ensinistrament era clar: «aneu-vos preparant, calceu-vos». Tercera lliçó: sí, la por, la inseguretat, la vulnerabilitat s'aprenen. Tristesa infinita: la mateixa de tants cops a tants museus i llibreries després de remenar entre els llibres infantils.

Sempre m'he preguntat en quin moment tots aquells preadolescents d'11, de 12, fins i tot de 13 anys que veus

caminar pel carrer penjats confiadament del braç de les seves mares, de les seves àvies, dolços i amorosos, deixen de fer-ho. Què (els) passa tot d'una que fa que se n'avergonyeixin, que les comencin a no valorar o fins i tot a menysprear. Que s'hagin de fer «homes» a la contra.

És après, és induït; natural no ho és, d'això no hi ha cap dubte. Segurament hi té a veure una sobrevaloració dels testicles (als quals s'arriba a atribuir propietats màgiques: passar un cotxe, fer un gol o, en el paroxisme, aprovar una llei...) i una sacralització del penis que comença al moment de néixer, si no abans. Mai no he sentit a cap orgullosa mare, a cap pare cofoi referir-se a la vulva d'una *nadona* amb la versió femenina d'una frase com «i Però quin *pito* més maco que té el meu fill!» (o similar), que més d'un cop i de dos i de tres he sentit dir adreçada a un nen.

Lliga amb el fet que hi hagi marques de calçotets que es diuen *Abanderado* o *Ímpetu* (tot un repte i un model per a segons quines bandades humanes) i marques de calces (em nego a dir-los «calcetes») que es diuen *Íntima* o *Princesa*.

Haurem de començar a qüestionar l'educació dels nens, dels joves. Sembla que amb les nenes, amb les joves, ens en sortim prou bé. Només cal quantificar i avaluar la violència de qualsevol ordre exercida per les unes o pels altres. Tan sols cal pensar qui va protagonitzar les agressions de l'extrema dreta fa poc a Catalunya o a València.

Només cal recordar els aldarulls de les barriades franceses de fa uns anys. No és cert que els adolescents i els joves es revoltessin vandàlicament perquè tenien davant un futur incert; els viaranys cap al futur de les noies encara eren més estrets i foscos però, en general, en comptes de posar-se a cremar cotxes, guarderies, etc., es decantaven per estudiar i treballar.